

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»  
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ  
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА  
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОВА  
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ  
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ  
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО  
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ  
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА  
УНІВЕРСИТЕТ АНКАРА ХАДЖИ БАЙРАМ ВЕЛІ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)  
АНАТОЛІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)  
МОЛОДІЖНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРАВА (ВАРШАВА, ПОЛЬЩА)  
ВИЩА ШКОЛА БІЗНЕСУ І МЕНЕДЖМЕНТУ (ЧЕХАНУВ, ПОЛЬЩА)  
ВІДДІЛ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ



**Збірник матеріалів**  
**V Міжнародної науково-практичної конференції**  
**«Розвиток професійної майстерності педагога в умовах**  
**нової соціокультурної реальності»**

Тернопіль  
2022

**УДК 159.98:37.091**  
**Р 64**

Р 64 Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності: збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Україна, 29-30 вересня 2022 року) / Редколегія: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Когут, Ю. Ч. Шайнюк, В.Є. Кавецький, О.Я. Жизномірська, Т. В. Магера, Г.І. Герасимчук, Н.Б. Стрийвус – Тернопіль: СМП “Тайп”, 2022. 450 с.

У збірнику публікуються тези доповідей учасників V Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності», проведеної на базі Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти 29-30 вересня 2022 р.

Усі матеріали збірника подаються в редакції авторів. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори.

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти  
(протокол №5 від 04.11.2022 р.)*

УДК 159.98:37.091

© Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2022

## ЗМІСТ

<b>Петровський О.М.</b> ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	14
<b>Антончук О.М.</b> ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ФЕНОМЕН ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	19
<b>Ataklı Saçak F</b> PANDEMİ DÖNEMİNDE YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE DİJİTAL TEKNOLOJİ .....	22
<b>Бабовал Н. Р., Бабовал Д. С.</b> ВИЩА ОСВІТА В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ .....	25
<b>Балабанов С.О.</b> ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ЧЕРЕЗ НЕФОРМАЛЬНУ ОСВІТУ.....	28
<b>Барабаш І. О.</b> ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ ТА НАВЧАННІ.....	32
<b>Бартенєва І.О.</b> РОБОТА КЛАСНОГО КЕРІВНИКА З ВАЖКОВИХОВУВАНИМИ ПІДЛІТКАМИ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ.....	36
<b>Бачинська Н.Я.</b> РЕАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО НАПРЯМУ «ГРА ДИТИНИ» В ДЕРЖАВНОМУ СТАНДАРТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	38
<b>Березюк Д.І.</b> НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ.....	40
<b>Білоус І.І.</b> СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ .....	42
<b>Боднарук Н.В.</b> АЛЬТЕРНАТИВНА ТА ДОДАТКОВА КОМУНІКАЦІЯ: МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТА СПІЛКУВАННЯ ДІТЕЙ З ООП.....	44
<b>Борисьонок М.О.</b> ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	47
<b>Брик Р. С.</b> ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	49
<b>Буняк Н. А.</b> ОНЛАЙН-ЗАЙНЯТІСТЬ НА НИВІ ВИКЛАДАННЯ: РЕАЛІЇ СУЧАСНОСТІ..	52
<b>Вітенко І.М.</b> ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА ЯК ТВОРЧА ПЛАТФОРМА ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА» .....	54

вірити в себе, підносити свій авторитет в очах оточуючих добрими справами, досягненнями. Важливо розуміти, що найважчі діти намагаються не відставати від своїх однокласників, які досягають успіху в школі чи інших сферах, але або не вдається, або діти не хочуть докладати зусиль для досягнення високих результатів. Тому ця категорія дітей бере легший спосіб привернення уваги: нахабною поведінкою та криком на уроках, публічна незгода із загальноприйнятими нормами, розпивання алкоголю тощо.

Усі учасники освітнього процесу в роботі з «важкими» підлітками повинні виявляти інтереси цієї дитини, її захоплення, наявність умінь у будь-якій сфері. Потрібен індивідуальний підхід до дитини:

1. Бачити в кожному учневі неповторну особистість, поважати її, розуміти, приймати, вірити в неї.

2. Створити таке середовище для навчання, спілкування, роботи, в якому кожен учень відчуває себе особистістю, відчуває увагу до нього особисто.

3. Усунути примус, а також будь-яке підкреслення недоліків дитини.

4. Організувати атмосферу успіху, допоможіть дітям вчитися, набути впевненості у своїх силах і здібностях.

5. Навчити учня бачити особистість як у собі, так і в кожному з оточуючих; розвивати усвідомлення причетності до свого колективу та соціальної групи [1].

Отже, завоювати довіру, повагу підлітка, допомогти йому повірити в себе як особистість, вміти зацікавити його корисними діями та заходами, сприяти усвідомленню дитиною того, що вона потрібна іншим, її корисність – ось кінцева мета роботи класного керівника із «важкими» підлітками.

#### **Література**

1. Касьяненко М.Д. Педагогіка співробітництва: навч. посібник. К.: Вища школа, 1993. 320 с.

2. Коропецька О.М. Психолого-педагогічні умови ефективного міжособистого спілкування вчителя і підлітка: автореф. дис...канд.. псих. наук: 19.00.07 АПН України, Ін-т псих. К., 1997. 16 с.

**Бачинська Н.Я.**

методист відділу дошкільної  
і початкової освіти ТОКІППО  
n.bachynska@ippo.edu.te.ua

### **РЕАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО НАПРЯМУ «ГРА ДИТИНИ» В ДЕРЖАВНОМУ СТАНДАРТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Історія проголошує сім чудес світу і скромно замовчує восьме чудо – це гра. Гра справа дуже серйозна і відіграє величезну роль у житті дітей. Через гру діти пізнають світ, вчать взаємодіяти, дотримуватися правил та створюють власні, шукають себе і знаходять інших. Право дитини на гру записано в Державному стандарті дошкільної освіти і реалізується через домінуючий освітній напрям «Гра дитини».

В Базовому компоненті дошкільної освіти щодо ігрової компетентності дитини ми знайдемо таке: «Ігрова компетентність це – здатність дитини до

вільної, емоційно насиченої, спонтанної активності з власної ініціативи, в якій реалізується можливість застосування наявних і освоєння нових знань та особистісного розвитку через прагнення дитини до участі в житті дорослих шляхом реалізації інтересів в ігрових та рольових діях в узагальненій формі».

Яким чином реалізувати право дитини на гру в роботі закладу дошкільної освіти? Можна виділити два основні напрями:

- створення ігрового середовища, яке в повній мірі є розвивальним і буде стимулювати ігрову діяльність;
- педагогу просто потрібно вміти грати.

Щодо якості створення ігрового середовища одним із основних орієнтирів може слугувати методика ECERS-3. Саме в ній визначені параметри та індикатори згідно яких можна оцінити облаштування групового простору для ігор, для організації рольових ігор та вільної гри дітей, а також простір для розвитку великої і дрібної моторики. Важливу роль відіграє нагляд і взаємодія педагога та дітей в ігровому процесі. А от про мистецтво педагога організувати та залучати дітей до гри, бути фасилітатором гри можна знайти в Білій книзі від LEGO Foundation. І все ж головним залишається бажання і сміливість педагога гратися із дітьми!

У гри є унікальна здатність формувати в маленьких людей, а це складає основу дорослої особистості, відчуття свободи вибору, самостійності, індивідуальності, вміння бачити можливості, досвід виконання ігрової ролі, повага та інтерес до думки інших. І все це відбувається радісно, цікаво, активно, вмотивовано і у взаємодії з дорослими та однолітками.

У які ж ігри грати з дітьми? В оновленому Базовому компоненті дошкільної освіти застосована класифікація, яка відображає ступінь активності та свободи дитини в організації ігрової діяльності. Умовно ігри можна поділити на наступні групи:

- «Граємо разом із дорослим». Зазвичай це дидактичні ігри організовані педагогом для дозвілля та навчання.
- «Граємо самостійно» – це самодіяльні вільні творчі ігри ініційовані дитиною.

Але, щоб діти вміли самостійно грати, вони мають повчитися в дорослого, набути соціального досвіду взаємодії в навчальних іграх. Саме тому педагог повинен цілеспрямовано знайомити дітей із різними видами іграшок та можливостями їх використання, із різними типами ігор, правилами їх проведення, ролями тощо.

Тож головною практикою розвитку ігрової компетентності у дітей є сама гра. Вона є умовою і результатом освітнього напрямку «Гра дитини», забезпечує право дитини розвиватися і навчатися найприроднішим, найзрозумілішим і найефективнішим для неї способом – через гру.

### Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти України / Під наук. керівн. Піроженко Т. О., авт. кол-в: Байер О.М., Безсонова О. К., Брежнева О. Г., Гавриш Н. В., Загородня Л. П. та ін. 2021. 37 с. URL: [https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro\\_novu\\_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf).

2. Інструктивно-методичний лист МОН України від 16.03.2021 року №1/9-148 «Методичні рекомендації до Базового компоненту дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) 2021 рік».

3. Державний стандарт дошкільної освіти: особливості впровадження / Упоряд.: О.Г.Косенчук, І.М.Новик, О.А.Венгловська, Л.В.Куземко. Харків: Вид-во «Ранок», 2021. 240 с.

4. Гармс Тельма Шкала оцінювання якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти. Третя редакція (ECERS-3) / Тельман Гармс, Річард М. Кліффорд, Деббі Краєр / пер. з англ. О.Тільна. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 116 с.

5. Фасилітація гри: мистецтво та наука про залучення дітей дошкільного віку до навчання через гру. Біла книга / Ханна Дженсен, Ангела Пайл, Дженіфер М. Зош, Хасін Б. Ібрагім, Алехандра Сарагоса Шерман, Жиркі Ріунамо та Бриджіт К. Хамре (Лютий 2019) The LEGO Foundation. 44 с.

**Березюк Д.І.,**

здобувач вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня,  
викладач КЗВО «Одеська академія неперервної освіти»

Berezyuk@ukr.net

## **НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ**

На сучасному етапі підвищення ефективності системи забезпечення якості освітньої діяльності у закладах фахової передвищої освіти стало нагальною потребою суспільства. Важливим складником вирішення цієї проблеми є належне її нормативно-правове забезпечення.

У працях вітчизняних науковців схарактеризовано різні аспекти нормативно-правового забезпечення якості освітньої діяльності у закладах фахової передвищої та вищої освіти, а саме: управління якістю освітньої діяльності медичного закладу освіти на основі інноваційного підходу (С. Гордійчук) [3], аналіз тенденцій розвитку закладів фахової передвищої освіти та їх економічної безпеки (Л. Сумбаєва) [6], становлення системи внутрішнього забезпечення якості в закладі вищої освіти (І. Анненкова, Н. Кузнецова, О. Ружицька) [1; 2] та ін. Однак маємо відзначити, що досвід становлення і розвитку системи внутрішнього забезпечення якості освіти у закладах фахової передвищої освіти ще не знайшов належного відображення в науковій теорії, натомість він більшою мірою представлений у практичній діяльності.

Мета роботи – охарактеризувати нормативно-правові документи, які регулюють внутрішню і зовнішню системи забезпечення якості у закладах фахової передвищої освіти.

Нормативно-правові документи, які регулюють внутрішню і зовнішню системи забезпечення якості у закладах фахової передвищої освіти, умовно можна об'єднати у дві підгрупи: загальнодержавні (закони України, постанови Кабінету Міністрів України, накази Міністерства освіти і науки України та Державної служби якості освіти України та ін.) та локальні (статут закладу фахової передвищої освіти, положення, розпорядження та ін.) документи. Оскільки спектр загальнодержавних нормативно-правових документів